

jeg nu saaledes betragter det opdragende Element som noget af det Vigtigste overfor de unge Mennener i den Alder, her er Tale om, nemlig nærmest fra det 14de til det 18de Aar, er det en Selsølgelge, at jeg nærmest tænker paa disse Aar indtil det 18de Aar, og jeg ønsker da ogsaa, hvad Lovforslaget jo nu gaar ud paa, at dette skal gjælde ikke alene Lærlinge, der ere anbragte ved det offentlige Haandværk og ved Handelen, men ogsaa saadanne der ere anbragte ved alt andet Næringsbrug; lige overfor dette opdragende Element bør det siges, at det er Noget, der bør være fælles for Lærlinge anbragte ved alt Næringsbrug. Hvad nu endelig angaar den egentlige Oplærelse med den Slutten, man tænker at sætte paa den, nemlig Svendeprøven eller Lærebrevet, vil jeg sige, at jeg tror, at den Oplærelse er den bedste, hvor Mesteren er den Veiledende med fuld Bevidsthed om, at han har Ansvar for efter Udlærelsen at kunne give Vedkommende et Lærebrev, der er tilforladeligt. Nu vil jeg nok indrømme, at naar man ser disse Lærebrev, der udfædes til dagligdags, sige de jo ikke Meget; de ere omtrent lige gode allesammen; de gaa gjerne paa den samme ensformige Melodi, og den Bedømmelse, man faar af Lærlingen ved Lærebrevet, er ikke meget fyldestgjørende, men jeg tror paa den anden Side heller ikke, at det, hvis man satte den tvungne Svendeprøve i System, vilde vise sig at være nogen heldigere Vej; Lærebrevet faar derved ikke den Betydning, som det bør have, thi man faar her mere en Bedømmelse af et enkelt Arbejde end en Bedømmelse af Lærlingens hele Uddannelse og Udvikling, og der maa det jo ubetinget siges, at Mesteren er den, der langt bedre er kjendt med Lærlingen end de, der sættes til at bedømme den saakaldte Svendeprøve. Jeg tror nu ogsaa, at man ved den tvungne Svendeprøve gaar mere over til en saakaldt Examen og de med Examen sædvanligvis følgende Lyder. Ellers kunde det jo være meget godt, at Bedømmelsen af Lærlingens Dygtighed ikke foretages af en enkelt Mand, men af Flere. Jeg kommer derfor til det Resultat, at jeg tror, at det er heldigt, at Svendeprøver kunne udføres, men jeg ønsker at bibeholde Lærebrevene med den Betydning, man bør tillægge dem; jeg tror, at de to Ting ved Siden af hinanden vilde indvirke meget heldig paa hinanden. Efter hvad jeg nu har udtalt, er det en Selsølgelge, at jeg ønsker en Kontrakt's Indgaaelse. Forord volder ingen Krætte, og det kan være meget Uvilsomt og Ubestemt i Forholdet mellem Mester og Lærling, saa at man nok skal søge ved Forholdets Indgaaelse at fastslaa de vigtigste Punkter; der kan endda komme Uvil nok, og det kan selv ved Kontraktens Indgaaelse være vanskeligt nok at være saa fuldstændig som muligt. Det kan jo desuden være særdeles heldigt overfor Gulommelsen at have en saadan Kontrakt, ligesom det i det Hele maa siges at være bindende og fæstende

for Forholdet, og den vil, hvad jeg vil lægge mere Eftertryk paa, indeholde en særlig Forpligtelse for Mesteren til at udføre Oplærelsen forsvarelig og til navnlig at tage Hensyn til Oplærelsen. Men naar jeg ønsker en Kontrakt, ønsker jeg den selsølgelig dog saaledes, at den igjen kan løses. Jeg skal nu først omtale, at, er denne Kontrakt ikke lovlig hævet, saa er det en Selsølgelge, at saa maa Lærlingen ikke indgaa nogen anden fast Tjeneste; men vil man gaa saavidt, som Lovforslaget siger, at vedkommende Lærling ikke maa søge Plads som Medhjælper ved noget Næringsbrug, vil det jo sige det Samme, som at han maa slet ikke tjene Noget i den Tid. Han skal fulke, og det synes mig dog er at gaa dygtig vidt, men jeg tror ogsaa nok, at man uden at staa Loven kan stryge dette Punkt. Det er ogsaa selsølgeligt, at den, der forlader Tjenesten uberettiget, maa der vises en vis Lvang imod. Der er jo først det Forhold, at Mesteren selsølgelig ikke i de første Aar kan være tjent med at give Lærlingen Løn, naar Lærlingen samtidig i Almindelighed ikke kan gjøre fuld Tjeneste derfor. Lønningsforholdet er jo som Regel det, at Lærlingen i de første Aar og forholdsvis i Almindelighed faar mere, end der tilkommer ham, hvad der saa maa hedes paa i de senere Aar. Dette Forhold maa der selsølgelig tages Hensyn til ved Afgjørelsen af dette Spørgsmaal. Det kan sikkert ogsaa siges, at der er mange Lærlinge, der have mere Bistæder i Støplerne, end egentlig er ønskeligt, og at man derfor nok overfor dem kan sige, at det er rigtigt at udsøbe en vis Lvang; men dermed er det saa ogsaa givet, at der kan være Undtagelser, hvor det er uheldigt at kræve et saa fast Forhold mellem Mester og Lærling. Det maa være saaledes, at det paa Forhaand er muligt at kunne stifte. — Derpaa skal jeg omtale Spørgsmaalet om Muligheden af Hævelse af Kontrakten. Det er nu en given Ting, at, naar Lærlingen i en saa ung Alder paatager sig dette Forhold, saa kan han ofte paa dette Tidspunkt ikke overse, hvad han gaar ind til. Skjøndt der er en Prøvetid af 3 Maaneder, som der vistnok kunde være Grund til at udstrække i længere Tid, mulig til 6 Maaneder, vil det ofte vise sig senere, at han ikke er kommen paa den rette Hylde, og jeg anser det ikke for rigtigt, hvis man saa vil bestemt kræve, at Lærlingen skal blive ved at staa i Tjenesteforhold til Vedkommende. Den tybste Lov har ogsaa den Bestemmelse, at Kontrakten kan hæves, naar Lærlingen gaar til et andet Jag eller et andet Kald, og det anser jeg for at være rigtigt, selsølgelig under den Betingelse, at Lærlingen holder Mesteren skadesløs. Der kan jo da ogsaa være en Bestemmelse om Opsyggelse. Det vilde da ogsaa se noget eiendommeligt ud, efterat man hidtil ikke har haft noget Kontraktforhold, saa at gaa til en tvungen Kontrakt; det er at gjøre for stort et